№ 3. Poniedziałek 5. Stycznia 1857. Rok Gazecie 47.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.
Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Dyrekcya banku uznała za rzecz stosowną przedłużyć termin ściągnienia z obiegu banknotów na 10 złr. formy V oznaczony pierwotnie na dzień 1. stycznia 1857, aż do 31. marca 1857.

Pomienione banknoty będą przeto przyjmowane aż do powyżej wymienionego terminu w drodze wypłaty i wymiany, *a)* we wszystkich kasach bankowych w krajach koronnych tudzież w podrzędnych kasach wymiany banknotów w Lublanie, Klagenfurcie, Gorycyi, Salzburgu, Czerniowcach i w Krakowie; *b)* w kasach bankowych w Wiédniu.

Co się niniejszem podaje do powszechnej wiadomości.

Lwów 1. stycznia 1857.

Wiédeń, 30go grudnia. Dnia 31. grudnia 1856 wyjdzie z c. k. nadwornej i eraryalnej drukarni w Wiédniu i będzie rozesłany *rejestr treści* wydanych w grudnia 1856 zeszytów dziennika ustaw państwa, — tudzież do upłynionego rocznika 1856 dziennika ustaw państwa, — oprócz tytułu, *podwójne repertoryum*, z których jedno zawiera *chronologiczny* a drugi *alfabetyczny* spis ustaw i rozporządzeń jakie umieszczone są w LVII zeszytach wydanych w roku 1856.

Sprawy krajowe.

(Łaska cesarska Trevizanom. — Pobyt Ich Mość Cesarstwa w Wenecyi. — Adres dziękczynny akademii sztuk pięknych w Wenecyi.)

— Gmina Serravalle w prowincyi Treviso przeznaczyła roku 1852 tamtejsze niegdyś klasztorne zabudowanie Sta. Giustina na wojskowy wyższy zakład wychowawczy, i zobowiązała się oraz do odnowienia go własnym kosztem.

Na pokrycie tych kosztów musiała gmina Serravalle zaciągnąć w prowincyi Treviso pożyczkę 180.000 lirów, której spłata przyszłaby z wielką trudnością gminie i tak już nie bardzo zamożnej.

Tym szczególnym aktem łaski wyświadczonej podczas obecnego pobytu Jego c. k. apost. Mości w Wenecyi, uwolniono gminę Servalle najłaskawiej od spłaty zalegającej kwoty 180.000 lirów, i na mocy najw. rozporządzenia ma skarb publiczny wypłacać ją na rachunek prowincyi Treviso. Jego c. k. apost. Mość uświetniając tylu łaskami i względami miłościwemi pobyt Swój w prowincyach włoskich, wyświadczył w szczególności i mieszkańcom gminy Serravalle dobrodziejstwo przyczyniające się do pożądanego rozwoju jej materyalnego, i które zachowa w gminie tej niewygasłą i wdzięczną pamięć pobytu Monarchy we Włoszech.

— Wycieczka J. M. Cesarza do Werony osobnym pociągiem — Cesarz wyjechał o godzinie 1. a powrócił o 7. wieczór — wywołała w Wenecyi rozmaite pogłoski; mówiono, że Jego Excelencya marszałek Radetzky zachorował nagle niebezpiecznie, i tym podobne rzeczy. Najlepiej zbija tę pogłoskę doniesienie, że sędziwy marszałek przybył właśnie w najlepszem zdrowiu do Wenecyi i będzie zapewne towarzyszył Ich Mości Cesarstwu do Werony i Medyolanu. Dnia 21. wieczór odbyły się wreszcie odkładane oddawna w Wenecyi ognie sztuczne Stuwera na wielkiej lagunie przed Piazzettą. Niezliczone tłumy ludu zebrały się na to widowisko, i gdy Najjaśniejsi Państwo ukazali się na balkonie naprzeciw pałacu Dożów, powitano Ich hucznemi okrzykami.

— Jego c. k. Apost. Mość raczył na prośbę prezydenta c. k. akademii sztuk pięknych w Wenecyi, margrabi Selvatico przeznaczyć najłaskawiej dla tej akademii obrazy zakupione z galeryi Manfrin'a. Adres dziękczynny, podany w tej mierze J. M. Cesarzowi przez J. E. namiestnika, hrabi Bissingen, jest treści następującej:

Najjaśniejszy Panie!

Wieloliczne prawa W. C. Mości do wdzięczności Wenecyi urosły teraz bardziej jeszcze po wyświadczonej temu miastu nowej szczodrobliwości, po tym darze podwójnym, jakim W. c. k. Apost. Mość zbogacić raczyłeś akademię naszą obrazami klasycznemi, zakupionemi ze sławnej galeryi manfryńskiej.

Już wówczas, kiedy W. C. Mość raczyłeś przyzwolić na zakupno pewnej liczby tych malowideł dla naszego zbioru akademicznego, poczuwała się rada akademicka do szczerej wdzięczności za tę znakomitą łaskę monarszą. Do uczuć tych przybyło jeszcze i wysokie uwielbienie, kiedy W. C. Mość raczyłeś zrobić ofiarę z własnego zamiłowania w obrazach tych zakupionych dla cesarskiego zbioru malowideł we Wiédniu, by Wenecyę i tem jeszcze uradować, co właściwie przeznaczonem było do przyozdobienia miasta stołecznego W. C. Mości.

Ten czyn tak wspaniały i wielce szlachetny, piękne te przymioty serca W. c. k. Apost. Mości, są nowym dowodem miłości dobroczynnej, jaką W. C. Mość zachowujesz dla Wenecyi. Rada akademicka składa więc tak w imieniu swojem, jak i w imieniu całego miasta u stóp wspaniałomyślnego Monarchy swego najszczersze wyrazy wdzięczności i uwielbienia za tę wielką łaskę w tej nadziei, że W. C. Mość raczysz je przyjąć ze zwykłą i znaną powszechnie życzliwością.

(Podpisy radców akademickich.)

Ameryka.

(Czynność izby reprezentantów w Washingtonie. — Utarczki z Walkerem. — Rozmaite uchwały. — Spisek murzynów. — Obawa powstania Murzynów.)

Nowy Jork, 18. grudnia. W izbie reprezentantów w Washingtonie przyjęta została rezolucya przeciw przywróceniu handlu [illegible] przybyło tu znowu 0 Francuzów zbiegłych z Cayenny.

Okręt „Tennessee" przywiózł z Nikaraguy następujące wiadomości: Po bitwach stoczonych w październiku pod Massayą i Grenadą wyruszyły zbrojne siły Kostaryki i zajęły San Juan del Sur, jako też gościniec przejzdowy. Ponieważ jenerałowi Hornsby nieudało się własnemi siłami wyprzeć ich z tego stanowiska, pospieszył mu na pomoc Waler, uderzył na Kostarykanów i wyparł ich z San Juan del Sur. Utworzywszy tym sposobem drogę powrócił Walker do Grenady, że miastu temu zagrażały znowu wojska sprzymierzonych, wysłał część swego wojska pod dowództwem pułkownika Jaques na jego obronę. Potem uderzył na Massayę, wyparł po części nieprzyciela z jego stanowisk i zburzył część miasta. Widząc jednak końcu, że niepodobna utrzymać się zarazem na gościńcu przejdowym i w Grenadzie, postanowił Grenadę opuścić i spalić. Spalie miasta poruczone zostało jednemu z oficerów jego, Hennigsewi, sam zaś Walker odprowadził swych ranionych i chorych na wyspę Omotepec śród jeziora Nikaraguy. Kostarykanie podstąpili ł Grenadę, i udało im się zająć małą twierdzą leżącą o pół mili angielskiej od miasta nad jeziorem. Po każdej stronie twierdzy awili jedno działo i przecięli tym sposobem wszelką komunikacyę między miastem i paropływami. Gdy Heningsen z 400 ludźmi zburzył po części Grenadę, odcięto mu odwrót, tak że musiał chronić się do kościoła leżącego w połowie drogi pomiędzy miastem i jeziorem. W chwili odejścia ostatnich wiadomości oblegano w tym kościele. Ale Benningsen miał podostatkiem broni i amunicyi i na wodzie niezbywało mu także. Walker zajął tymczasem San Juan del Sur i Virgen, dwa ostateczne punkta gościńca wiecego od Cichego oceanu do jeziora Nikaraguy. A że oprócz to miał w swojem ręku wyspę Omotepec i kilka paropływów dyspozycyi, mógł z łatwością ściągnąć posiłki do siebie albo też najgorszym razie ratować się ucieczką. Za wpływem prezydenta Rivas miały pojednać się wszystkie stronnictwa w Nikaragu

— W konwencyi południowej odbyła się 10. b. m. gorąca debata nad wnioskiem Gouldinga o przywróceniu handlu niewolnikami, i w końcu odrzucono ten wniosek przeważną większością głosów. Także przyjęto rezolucye względem projektu kolei żelaznej Pacific. Pierwsza, że rząd niema prawa budować kolei żelaznej, została przyjęta; druga względem budowli ze strony pojedynczych państw wywołała długą debatę i pozostała nierozstrzygnięta. — Okręt wielorybniczy „Neptune" złowił w przejeździe do Liwerpolu łódź jego statku „Lyonais"; była całkiem próżna.

Depesze telegraficzne z południa wspominają zawsze jeszcze o niebezpieczeństwie rewolucyi niewolników. W niektórych okolicach panuje wielka obawa. Dziennik *Evansville Journal* (Indyana)

donosi o nadzwyczajnej trwodze w środkowych powiatach państwa Tennessee, a mianowicie w kopalniach żelaza nad rzekami Cumberland i Tennessee, gdzie pracuje 8 do 10.000 niewolników pod dozorem nielicznych białych. Pod Charksville miano odkryć przygotowania do buntu murzynów, który miał wybuchnąć 24go grudnia. Kilku z uwięzionych przyznało się. W okolicy Louise Furnase odkryto inny spisek; murzyni chcieli kościół wysadzić w powietrze i ukryli już beczułkę prochu pod sklepieniem kościoła. W Nashville wzmocniono policyę i dozwolono aresztować każdego podejrzanego murzyna.

— W południowych prowincyach obawiają się zawsze jeszcze powstania niewolników. Tak między innemi ogłasza dziennik *Philadelphia Bulletin* następującą depeszę z Nashville (stolicy państwa Tennesse) z 10. grudnia: „Tutejsza rada miejska wydała dekret, który nakazuje podwajać straże policyjne we dnie i w nocy, zabrania murzynom rozpraw publicznych i gromadzenia się po zachodzie słońca, i dozwala aresztować wolnych murzynów z innych hrabstw, jakoteż osiadłych tu wolnych murzynów, jeśli zachodzi jakiekolwiek podejrzenie. Tak w mieście jak i na prowincyi panuje wielka obawa."

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Nowiny dworu. — Sprawa Neuenburska. — „Monitor" ogłasza zebranie konferencyi.)

Paryż, 29. grudnia. Potwierdza się, że w pierwszych dniach stycznia odbędzie się posiedzenie rady państwa pod osobistą prezydencyą Cesarza. — Zręczny modelista Stahl, który towarzyszył księciu Napoleonowi w ostatniej podróży, zdejmował niedawno model z dłoni, ręki i nogi Cesarzewicza nieprzebudziwszy go nawet. — Pojutrze wyprawi przeszło 3000 muzykantów i doboszów załogi noworoczną serenadę na dziedzińcu Tuileryów. — Rozdanie artykułów wygranych z loteryi na rzecz rodzin poległych i ranionych żołnierzy armii oryentalnej odbędzie się 5. stycznia. Dokładną listę tych artykułów ogłosił temi dniami *Monitor*. — Feruk Khan, który jak wiadomo odpłynął z Konstantynopola okrętem „Roland" do Marsylii, wiezie także własnoręczne pismo Szacha Persyi do Cesarza Napoleona. — Jak słychać, nadeszła tu rosyjska ratyfikacya ugody względem Bolgradu, i konferencya, jak zapowiedziano już, odbędzie jutro o godzinie 12. pierwsze posiedzenie swoje.

— *Constitutionnel* pisze: „Wiadomości, rozszerzane o sprawie Neuenburga, są dwojakiego rodzaju; jedne z nich odnoszą się do przygotowań wojskowych, i niepodobna zaprzeczać, że tak jedna jak i druga strona zdaje się gotować do walki. Ale to pewna zarazem, że dyplomacya niewyrzekła jeszcze ostatniego słowa. Donosiliśmy niedawno, i wiadomość ta potwierdziła się, że przedsiębrana z po[illegible] tego tygodnia [illegible] próba pojednania była bezskuteczna; ale artykuł w dzienniku *La Suisse* oświadcza, że nienastąpi bezwarunkowe odrzucenie układów. Dziś mówią o porozumieniu czterech mocarstw, które razem z Prusami podpisały protokół londyński, względem ułożenia noty do rady federacyjnej, i dodają, że Prusy potwierdziły poprzednio zawarte w tej nocie propozycye. W takim razie możnaby się słusznie spodziewać spokojnego załatwienia tej sprawy."

Paryż, 30. grudnia. Dzisiejszy *Monitor* donosi: „Jutro we środę zbiorą się pełnomocnicy na konferencyę, by porozumieć się względem uchylenia trudności, jakie stały dotąd na przeszkodzie wykonania niektórych artykułów traktatu pokoju."

Belgia.

(Czynności Senatu. — Nowiny dworu.)

Bruksela, 27. grudnia. Najważniejsze uchwały powzięte na dzisiejszem posiedzeniu senatu są następujące: Przyzwolenie na budżet dróg i środków na rok 1857, na kredyt nadzwyczajny 6 milionów dla departamentu budowli publicznych, ulepszenie i przysporzenie materyału do kolei żelaznej, a wkońcu jednomyślnie przyjęcie wotowanej niedawno w Izbie prowizorycznej ustawy o żywności.

— Dnia 27. b. m. wieczór był Dwór królewski na przedstawieniu „Nieszporów sycylijskich" w „Théâtre Royal." Od pamiętnego 21. lipca nie było jeszcze w teatrze tak świetnego zebrania. Familia królewska przybyła w połowie aktu drugiego, a wszyscy obecni powitali ją z uniesieniem radości. Obok Jego król. Mości siedziała Jej królewicz. Mość księżniczka Karolina, przy niej najdostojniejszy Arcyksiążę Ferdynand Maxymilian a dalej Jej królewicz. Mość księżna brabancka. JJ. królewicz. MM. książę brabancki i hrabia Flandryi zajmowali krzesła w drugim rzędzie. Większa część ministrów, ciała dyplomatycznego, dygnitarzy i oficerów w mundurze galowym, tudzież damy w strojach bogatych i gustownych, znajdywały się w lożach pierwszego rzędu. Oddalającą się z teatru familię królewską pożegnano z wyrazem uszanowania i serdecznej życzliwości.

Szwajcarya.

(Propozycye w sprawie Neuenburskiej. — Przygotowania wojenne Szwajcaryi. — Okolnik z przestrzeżeniem porządku publicznego.)

Z **Berny** donoszą z 27. grudnia. Propozycye rady związkowej w sprawie neuenburgskiej są takie:

1) Rada związkowa przystanie w zamiarze spokojnego załatwienia sprawy neuenburgskiej w równy jak potąd sposób na wszelkie środki zgadzające się z honorem i godnością Szwajcaryi, i któreby doprowadzić mogły do uznania niezawisłości Neuenburga od jakiegokolwiek związku zewnętrznego.

2) Nakazany od rady związkowej zaciąg wojskowy i inne środki bezpieczeństwa otrzymują zupełne potwierdzenie. Poleca się jej nadto wydanie także i dalszych rozporządzeń, by w razie, gdyby do załatwienia zgodnego nieprzyszło, poczyniono wszelkie możliwe uzbrojenia ku obronie ojczyzny. Na potrzebne w tej mierze wydatki przyzwala się na kredyt nadzwyczajny.

3) Radę związkową upoważnia się do zaciągnienia jednej lub kilku pożyczek na rachunek federacyi w sumie najwięcej do 30 milionów franków, i do zawarcia stanowczej w tej mierze umowy.

4) Poleca się radzie związkowej ogłosić uchwałę tę kantonom i ludności szwajcarskiej w sposób odpowiedni.

W razie potwierdzenia propozycyi powyższych przez obie rady, proponuje dalej rada związkowa wybór wodza naczelnego wojsk już stojących i zebrać się jeszcze mających, tudzież szefa sztabu, a którym to wyborem zająć się ma zjednoczone zgromadzenie związkowe.

Wkońcu niech będzie wolno radzie związkowej wyrazić życzenie, by ze względu na teraźniejsze położenie ojczyzny zgromadzenie związkowe nie rozchodziło się po ukończonych obradach, lecz by się tylko odroczyło.

Dyrekcya sprawiedliwości i policyi kantonu berneńskiego wydaliła z kantonu p. Dowiat'a, autora artykułu wyzywającego i obrażliwego w dzienniku *Bieler Handelskurier*, i oznajmia o tem następującemi słowy: „Zbiega politycznego, który niepomny dobrodziejstwa dozwolonego mu przytułku wystawia artykułem niepodpisanym godność narodu w świetle fałszywem, wydalono już z tej przyczyny z kantonu." Redaktora pisma innego, który po nastąpionem już obwieszczeniu dyrekcyi policyjnej rozsianiem fałszywej pogłoski o przechowywaniu się Mazziniego w Bernie, „obudził przeciw sobie wyraźną niechęć władz i narodu całego," pociągnięto już za to do odpowiedzialności.

— Szwajcarski departament wojskowy zaleca okólnikiem z 25. grudnia gminom kantonów, układać czemprędzej spisy domów i ludności, lokalów na straże, warsztaty i szpitale, jako też stajen i liczby koni, i przedkładać je komendantom dywizyi.

Do Bazylei przybyła 26. wieczór jeszcze jedna kompania saperów berneńskich, 27. zrana kompania strzelców Obwalden, a około godziny 1. batalion berneński Scherz.

Korespondencya dziennika *N. Münchner Ztg.* z **Lindau** donosi: Przygotowania wojenne nieustają; przeszło 10.000 ludzi znajduje się już u granicy nad Renem, a w Szafhuzie i Stein stoją bataliony i korpusy strzelców z kantonów Zuryku i Turgawy. Bataliony rezerwy są już uformowane i organizują się korpusy ochotników. Oddział artyleryi stoi w Frauenfeld, a pułk dragonów w Winterthur. Do Bazylei odeszedł rozkaz względem ściągnieniecia wojsk i obsadzenia granicy. Kilka batalionów i korpusów strzeleckich z kantonów Appenzell i St. Gallen przybyło koleją żelazną do Winterthur, zkąd udadzą się do Szafhuzy i Stein. Żegluga parowa do Szafhury odbywa się bez przerwy i dowozy żywności są bardzo znaczne. Od czasu zwołania zaciągu niewolno Szwajcarom, wyjąwszy w naglących sprawach, opuszczać Szwajcaryi, i nawet we dworcach kolei odbywa się ścisła kontrola.

— Najnowszy okolnik rady związkowej do rządów kantonalnych Szwajcaryi zwraca uwagę ich w szczególności na służbę policyjną i poleca baczność na szpiegów i „Agents provocateurs," którzy jak słychać rozprószyli się po kraju. Dalej stoi w tym okolniku:

Z drugiej zaś strony zdaje się nam być również rzeczą konieczną zapobiedz temu według możności naszej, by cudzoziemcy nie knowali na ziemi naszej spisków niebezpiecznych na szkodę państw innych. Zachowaniem się naszem powinniśmy okazać, że sprawa nasza jest narodowa i że z honorem stajemy w obronie prawa naszego, tudzież że czynem odpieramy obwinienie, jakobyśmy byli tylko narzędziem obcych zamiarów demagogicznych. Uprasza się przeto rządy kantonalne, by w razie wypadku nowych zbiegów politycznych do kraju niewpuszczały, znajdujących się już teraz starannie obserwowały i im poleciły, że wystrzegać się mają wszelkich manifestacyi politycznych, tudzież wszystkich tajnych zabiegów, gdyż w razie przeciwnym — co najmniej, wydaleni będą z kraju. Wkońcu wyrażamy jeszcze to życzenie, by rządy kantonalne usilnie tego wpływem swym przestrzegały, aby prasa szwajcarska traktowała rzeczy poważnie i z godnością, wystrzegając się wszelkich gminnych i nieprzyzwoitych wyrazów, jak niemniej i hardych wyzywań.

Włochy.

(Ułaskawienia w Papiezkiem. — Wybuch prochowni.)

Podług dziennika *Univers* ułaskawił Papież w najnowszym czasie 36 członków byłej konstytuanty rzymskiej i 24 oficerów wojska republikańskiego, którzy byli wykluczeni z amnestyi w roku 1849 za to, że częścią wotowali a częścią wykonali doczesną detronizacyę Papieża. *Univers* dodaje przytem, że ułaskawienia te niemogą być liczniejsze dlatego, ponieważ wiele osób zawikłanych w wypadki z roku 1849, nienależało do państwa kościelnego, a inni skazani za zbrodnie cywilne, jako to zamach na osobę i własność, niemogą w drodze łaski odzyskać swoich praw cywilnych.

Gazz. di Genova podaje następujące szczegóły o explozyi prochu w **Neapolu**: „Przyczyna tego nieszczęścia była przypadkowa; 17 osób straciło przytem życie, liczba ranionych niewiadoma jeszcze dokładnie. Nieszczęście byłoby nierównie większe; gdyby nie to, że explozya nastąpiła w południe, kiedy większa część robotników była

nieobecna. Szczątki belków i murów rozleciały się daleko, ale szczęściem po największej części ku stronie morza. W całem mieście naliczono 200.000 popękanych szyb."

Niemce.

(Przedłożenie noty pruskiej. — Zakupno koni.)

Berlin. 28. grudnia. Król. pruską notę w sprawie Neuenburga z 8. grudnia przedłożył pruski pełnomocnik przy sejmie związkowym, pan Bismark-Schoenhausen zgromadzeniu związkowemu na posiedzeniu z 18. b. m., dołączając do niej dalsze oświadczenie rządu pruskiego.

Dnia 27. z. m. wieczór otrzymali członkowie berlińskiej deputacyi miejskiej jak najspieszniej uwiadomienie, że na posiedzeniu mającem się odbyć w następujący czwartek ma przyjść pod obrady sprawa względem przyzwolenia sumy 40.000 talarów na zakupno koni w razie zruchomienia armii.

Rosya.

(Odczyty e. k. akademii wojskowej. — Ulaskawienia.— Nadzór nauk żydowskich dzieci — Wybory. — Oświadczenie względem cła na Zundzie.)

J. M. Cesarz dozwolił, żeby wszyscy jenerałowie i oficerowie wyżsi mogli bez osobnego pozwolenia przychodzić na odczyty ces. akademii wojskowej, lecz ztąd niewynikną dla nich jeszcze te prawa i korzyści, jakie tym oficerom przysłużają, którzy wprzód egzamin złożyli.

Roku 1847 wykryto w jednym departamencie senatu wielkie nadużycia, i z tej przyczyny oddalono znaczną liczbę urzędników. Jednemu z tych radzcy państwa panu Ignatyew dozwolił Cesarz wstąpić znów do służby publicznej.

Regulaminem niedawno wydanym poddano pod dozór szczególny naukę prywatną dzieci żydowskich. Tym sposobem chciano temu zapobiedz, by dzieci niepopadły w ręce nauczycieli niezdolnych, i by ich lepiej wychowywano.

Z Jekatarynosławia donoszą, że wybory szlacheckie odbyły się miesiąca zeszłego w należytym porządku i z powszechnym udziałem. Przy tej sposobności odbyły się różne festyny, i wszyscy żyją w nadziei lepszych czasów. W gubernii tej budują teraz przy pomocy rządowej wodociągi bardzo dla tej krainy potrzebne.

Jeden z berlińskich dzienników zawiera następującą treść oświadczenia, jakie pełnomocnik rosyjski, p. Tengoborski podał do protokołu na konferencyach względem cła na Zundzie:

„Upoważniony jestem do oświadczenia, że gabinet cesarski przyjmuje trzy propozycye przedłożone ze strony rządu duńskiego na pierwszej konferencyi, a to pod wszelkiem zastrzeżeniem co do liczb, na jakich obliczenia opierać się będą i co do kwoty wynagrodzenia. Mianowicie zaś: 1) zasadę odkupu; 2) by cło ustanawiano ze względem na banderę okrętową, i 3) by cło pobierano w jednej połowie od towarów przywozowych, a w drugiej od wywożonych Zundem towarów."

Turcya.

(Zajście z Persami.)

Dziennik *Pays* donosi: „Między Persyą i Portą zaszło także nieporozumienie. Persowie zajęli jakąś włość turecką w okolicy Van, zabili czterech poddanych otomańskich a kilku innych ranili. Porta zaniosła natychmiast reklamacyę, ale ambasada perska utrzymuje, że wieś zajęta należy do Persyi."

Azya.

(Manifest Persyi. — Doniesienia rządowe o zajęciu Heratu. — Przyjaźne stosunki Francyi z Anamem i Siamem.

Podług doniesień z **Teheranu** ogłosiła tamtejsza gazeta urzędowa na dniu 25. paźdz. rodzaj raportu o zdobyciu Heratu, co jednak można uważać także za usprawiedliwienie w obec zagranicy lub za manifest do kraju. Powiedziano w nim bowiem, że rząd perski dlatego tylko zajął Herat, ażeby miasto to wbrew traktatom istniejącym między Persyą, Afganistanem i Anglią, niedostało się w ręce Khana Kandahary, Dost Mohameda. Zarazem zaś oświadcza raport, że rząd perski gotów jest wyrzec się swej zdobyczy pod warunkiem, jeśli Anglia w Kandaharze, Afganistanie i Heracie użyje sama potrzebnych środków, by zagwarantować Persyi, że każdy z tych krajów pozostanie na przyszłość pod własnym rządem. W razie zaś, jeśliby Anglia nieprzystała na ten warunek, oświadcza Szach, że pokłada nadzieję swoją w pomocy lub pośrednictwie innych mocarstw, a jeśliby te go zawiodły, w opiece Boga.

Gazeta tryestyńska zawiera następujące doniesienia o wypadkach w Persyi.

Urzędowa gazeta Teherańska zawiera wiadomość o zajęciu Heratu. Zdarzenie to, tak ważne dla Persyi, było znane już w Teheranie 2. listopada, ale ogłoszono je dopiero 7go. Naczelny komendant Murad Mirza podał w swym raporcie następujące szczegóły: Wojska, które broniły Heratu, zostały po części rozbrojone, i załoga składa się teraz z 8 pułków, które dla zapobieżenia wszelkiemu napadowi w stosowny sposób rozłożone zostały. Ich punktem alarmowym jest wielki bazar. Murad Mirza zakazał jak najsurowiej uciemiężać mieszkańców; kilka nadużyć ukarano przykładnie.

Naczelny komendant postępuje w ogóle w duchu swego rządu bardzo wspaniałomyślnie, i wpływa tym sposobem bardzo korzystnie na usposobienie ludności. Issa Khan, który od czasu ucieczki Mohameda Jussufa mienił się władcą Heratu, niepoprzestał po kapitulacyi na własnem poddaniu tylko, ale wezwał także za swoim przykładem najznaczniejsze familie w Heracie i okolicy. Murad Mirza ocenił godnie tę roztropność, i pochwaliwszy Issę Jussufa publicznie za jego waleczność, poruczył mu naczelną komendę nad załogą perską. Reszta armii perskiej pozostała w stacyach obleżniczych. Ruchome kolumny przeciągają krajem we wszystkich kierunkach z Kandahary. Mówiono także o obsadzeniu miasta Furrah w Kubulu, w pobliżu którego ma się znajdować Gulab Hajder Khan, syn Dost Mohameda, i słychać, że wojska perskie niedoznały żadnego oporu.

W Teheranie sprawiło wielkie wrażenie następujące pismo Szacha do Sadrazama Mirzy Agi Chana: „Od dzisiaj 2. Rebi-ul-ewel jesteś moim wielkim wezyrem (Sadrazamem); mianuję Cię dla siebie i dla moich następców nieograniczonym i stałym namiestnikiem (Vekil i Mutlak). Masz prawo robić wszystko, co uznasz dobrem, i nadaję Ci nieograniczoną władzę we wszystkich sprawach państwa, ponieważ złożyłeś mi największe dowody przywiązania i patryotyzmu. Bądź pewnym mej pomocy; utrzymam Cię do ostatnej chwili mego życia. Ponieważ zbliżają się ważne wypadki (list ten pisany był przed zdobyciem Heratu) bądźmy mężnymi; ja niezapomnę nigdy ani o Tobie ani o moim honorze."

We dwa dni potem nadeszła wiadomość o zdobyciu Heratu, i Szach, by okazać wielkiemu wezyrowi w godny sposób swoją wdzięczność, zwołał do pałacu wszystkich książąt i dygnitarzy, i nadał w ich obecności Mirzie Adze Khanowi kosztowne futro, które nosił jeden z przodków Szacha. Suknia ta jest bogato haftowana i wysadzana brylantami. Potem odprowadzono wielkiego wezyra z wielką paradą śród szeregów armii do jego pałacu.

Urzędowa gazeta teherańska powiada o stosunkach z Anglią: Rząd perski żywi najlepsze uczucia względem tego mocarstwa, a dowód tego w tem, że pojawienia się okrętów angielskich w odnodze perskiej nie będzie uważał za krok nieprzyjacielski, ale Persowie będą umieli odeprzeć każdy atak.

Wiadomości w *Monitorze floty* i w dzienniku *Constitutionnel* donoszą, że pan Montigny, francuski konzul w Szanghai, któremu poruczono misyę do Siamu i Anamu, wyjechał po otrzymaniu pomyślnej odpowiedzi u Cesarza Anamu 8. września i przybył do Hue 12. czy 15. września. Hue czyli Hoe jestto stolica Anamu (to jest zachodniego kraju; nazwa Cochinchina nieznana jest w kraju) i rezydencya Cesarza, a przytem jedna z najsilniejszych twierdz w Azyi, mająca doskonałe położenie, ludwisarnię, warsztat okrętowy i do 60.000 mieszkańców. Największe i najważniejsze miasto handlowe tego państwa jest Saigon o 180.000 mieszkańców, także i to miasto jest silnie obwarowane i ma znaczne warsztaty okrętowe. — Rząd anamski uzbraja teraz najpotężniejszą armadę, jaką kiedykolwiek widziano na wodach indo-chińskich. Uzbrojenia te są podług *Monitora floty* wymierzone przeciw Cesarzowi chińskiemu i wojska anamskie mają zamiar wylądować na brzegach Peczyla, gdzie leży Peking. Dyplomatyczne stosunki między dworami w Pekingu i Hue są już od dawna zerwane. Flota anamska ma składać się z 1200 okrętów wojennych, podzielonych na trzy klasy; statki pierwszego rzędu mają po 50 do 60 dział; do drugiej klasy należą galary żaglowe, a trzecia klasa przeznaczone jest do transportowania wojsk i żywności. Flota składa się z trzech dywizyi, każda pod dowództwem admirała, a całą flotą dowodzi książę Ghia-Khang, którego bandera powiewa na okręcie „Menak-Khong-Sih" (władca morza) o 62 działach i złoconych masztach i żaglach. Nad samą rzeką Hue pracuje teraz w warsztatach okrętowych i arsenałach przeszło 100.000 robotników. Anam zawdzięcza swoją potęgę Cesarzowi Gya-Long, który przy końcu zeszłego wieku przyjął w służbę kilku Francuzów, a między tymi panów Chaigneau, Dayot i Vannier wyniósł na najwyższe godności w państwie. Oni obwarowali miasta na sposób francuski, pozakładali warsztaty okrętowe, arsenały, ludwisarnie i t. p. i państwo to stało się pierwszem mocarstwem na owych wodach. Armada anamska ma w kwietniu wyruszyć na morze. Na przyszłe lato więc, jeśli niezajdą jakie przeszkody, dowiemy się o wielkiej bitwie morskiej, a może nawet o pochodzie Anamitów na Peking, gdy tymczasem także Anglicy, Francuzy i Amerykanie przygotowują interwencyę w sprawie chińskiej.

Traktat handlowy, który pan Montigny zawarł z Siamem, jest podług dziennika *Constitutionnel* ułożony na tych samych podstawach, na jakich opierają się traktaty handlowe Siamu z Anglią i Północną Ameryką. Pan Montigny miał zarazem uzyskać znaczne względy dla misyonarzów katolickich, jako też przyrzeczenie, że naukowe expedycye dla zbadania kraju znajdą wszelką pomoc. Obadwaj władcy sprzyjają cywilizacyi europejskiej i niesprzeciwiają się rozszerzaniu chrześciaństwa, gdy tymczasem w Anamie dopuszczano się dotąd największych prześladowań. Francya zostawała już w 17. wieku w bezpośrednich stosunkach dyplomatycznych z Siamem. Napoleon III. naśladuje teraz wszędzie co do Azyi politykę Ludwika XIV.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 1. stycznia. *Constitutionnel* donosi, że posiedzenie konferencyi trwało do piątej godziny po południu; w sobotę a najpóźniej w niedzielę będzie drugie posiedzenie.

Londyn, 30. grudnia. Wiadomość, że lord Palmerston nieprzyzwoli na wynagrodzenie Rosyi za Bolgrad jest bezzasadna. Ugoda względem której już się porozumiano, a którą zapewne przyjmie konferencya, zasadza się na zaszczytnej dla wszystkich stron komplanacyi i na przyznaniu stosownego wynagrodzenia Rosyi.

Berna, 30. grudnia. Zgromadzenie związkowe odroczyło się na czas nieoznaczony. — Poseł Cesarza Napoleona niewystępuje w charakterze urzędowym.

Berna, 1. stycznia. Otwarcie procesu neuenburgskiego odroczono na dzień 19. b. m. Słychać, że do Berlina ma odjechać deputacya rojalistów neuenburgskich z prośbą do rządu pruskiego żeby zaniechał kroków wojennych. Pogłoski o pośrednictwie angielskiem i francuskiem utrzymują się, przytem wzmaga się otucha, że do wojny nieprzyjdzie. Kapitaliści szwajcarscy ofiarują rządowi znaczne zasiłki pieniężne.

Wiadomości handlowe.

(Targ Ołomuniecki na woły.)

Ołomuniec, 24. grudnia. Spęd bydła rzeźnego na dzisiejszym targu liczył w ogóle 40 sztuk. Mianowicie przypędzili: Chaim Faber i Jakób Goldmann z Nowego Sącza, obydwa po 9 sztuk, Aron Krämer z Radomyśla 14 sztuk, i w drobniejszych partyach 8 sztuk. — Stosunkowo do tuszy bydła nie zaszła znaczna zmiana w cenach. Za parę wołów mogącą ważyć 680 f. mięsa a 60 f. łoju płacono 382 złr. 30 kr. w. w. Za parę ważącą 520 f. mięsa a 20 f. łoju płacono 225 złr. w. w. Przeciętna cena za parę ważącą 600 f. mięsa i 50 f. łoju była 315 złr. w. w. Na przyszły tydzień mają przypędzić z Galicyi do 400 sztuk wołów.

Kurs lwowski.

Dnia 3. stycznia.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	49	4	52
Dukat cesarski	„ „	4	52	4	55
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	27	8	30
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	38	1	39
Talar pruski	„ „	1	33	1	$34^1/_2$
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	12	1	13
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	81	10	81	40
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	76	—	76	25
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	82	23	83	15

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 2. stycznia o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% $83^3/_4$—$83^7/_8$. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 90. —91. Lomb. wen. pożyczki z 5% 95 — $95^1/_2$. Obligacye długu państwa 5% $81^7/_8$ — 82, detto $4^1/_2$ % $70^1/_2$ — 71, detto 4% $63^1/_2$ — 64, detto 3% $49^1/_2$—50. detto $2^1/_2$% $40^1/_2$—$40^3/_4$, detto 1% $16^1/_4$—$16^1/_2$. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 95 — —. Detto Oedenburgs. z wypł. 5% 93 — —. Detto Peszt. 4% 94 — —. Detto Medyol. 4% 93 — —. Obligacye indemn. niższ. austr. 5% 87—$87^1/_2$. Galic. i węgier. 5% $76^1/_2$ — 77. Detto innych krajów koron. $84^1/_2$—85. Obl. bank. $2^1/_2$% $60^1/_2$ — 61. Pożyczka loter. z r. 1834 273 — 274. Detto z r. 1839 129 — $129^1/_2$. Detto z r. 1854 $107^1/_8$—$107^3/_8$. Renty Como $13^1/_4$ — $13^1/_2$.

Galic. list. zastawne 4% 80—81. Półn. Oblig. Prior. 5% $85^1/_2$ — 86. Glognickie 5% 80 — 81. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 83 — 84. Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 90—91. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 275 frank. za szt. 116—117. Akcyi bank. narodowego 1041 — 1043. Akcye c. k. uprzyw. towarzystwa kred. 319 — $319^1/_4$. Akcye niż. austr. tow. eskomp. 116 — $116^1/_2$. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 262 — 263. Detto półn. kolei 241 — —. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 325 — $325^1/_4$. Detto tow. żegl. parowej 571 — 573. Detto 13. wydania 569 — 570. Detto Lloyda 433 — 435. Peszt. mostu łańcuch. 77 — 79. Akcye młyna parowego wiéd. 76 — 77. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 30 — 32. Detto 2. wydania 40 — 42. Esterhazego losy 40 złr. 70 — $70^1/_2$. Windischgrätza losy $22^1/_2$—$22^3/_4$. Waldsteina losy $24^3/_4$ — 25. Keglevicha losy $11^3/_4$ — 12. Ks. Salma losy $39^3/_4$ — 40. St. Genois $36^7/_8$ — 37. Palffego losy $38^1/_4$—$38^1/_2$. Clarego $38^3/_4$ — 39.

Amsterdam 2 m. $89^1/_4$. — Augsburg Uso 107. — Bukareszt 31 T. 264 — —. — Konstantynopol 31 T. — —. Frankfurt 3 m. $105^7/_8$. — Hamburg 2 m. $78^5/_8$. — Liwurna 2 m. $106^1/_2$ l. — Londyn 3 m. 10. $18^1/_2$. — Medyolan 2 m. $105^1/_4$. — Paryż 2 m. $123^3/_8$. — Cesarskich ważnych dukatów agio — — 9. — Napoleondor 8 14 — —. Angielskie Sover. 10 21 — —. — Imperyał Ros. 8 30 — —.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 3. stycznia.

Oblig. długu państwa 5% $81^{15}/_{16}$; $4^1/_2$ $71^1/_2$; 4% —; 4% z r. 1850 — 3% —; $2^1/_2$% —. Losowane obligacye 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 złr. 274; z r. 1839 —. Wiéd. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcye bank. 1040. Akcye kolei półn. 2390. Glognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 571. Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiédniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2 m. —. Augsburg 107 3 m. Genua — l. 2 m. Frankfurt $105^7/_8$ 2 m. Hamburg $78^5/_8$ 2 m. Liwurna — l. 2 m. Londyn 10—19. 2 m. Medyolan $105^1/_8$. Marsylia —. Paryż $123^1/_2$. Bukareszt 264. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. $9^1/_4$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemn. —; innych krajów koron. $76^{13}/_{16}$. Renty Como. —. Pożyczka z r. 1854 —. Pożyczka narodowa $83^3/_4$. C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. — fr. Akcye c. k. uprzywil. zakładu kredyt. $318^1/_4$. Hypotekar. listy zastawne —. Akcye zachodniej kolei żelaznej —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 3. stycznia.

Hr. Baworowski Włod., ze Strusowa. — Hr. Komorowski Ign., z Chorobrowa. — PP. Jendrzejowicz Dawid, z Glińska. — Pawlikowski Lean., z Majdanu. — Kiędzierski Jul., z Mereszczowa. — Ośmiałowski Szymon, z Janczyna. — Skrzyszewski Michał, z Bełzca. — Głowacki Wład., z Kozówki. — Torosiewicz Emil, z Zastawiec. — Torosiewicz Maur., z Ostrowa. — Polanowski Aleks., z Moszkowa. — Karczewski Feliks, ze Żółkwi. — Małachowski Zyg., z Tarnopola.

Dnia 4. stycznia.

Hr. Skarbek Alfr., z Majdanówki. — PP. Orkysz Rudolf, doktor praw, z Wiédnia. — Rymiński Leop., z Horyhład. — Winogrodzki Albin, ze Zbaraża. — Strzelecki Jan, z Kukizowa. — Obniski Wik., z Mycowa. — Raciborski Michał, adwokat kraj., z Łukawca. — Bogdanowicz Józef, z Reklińca. — Brezany Maur., z Konczak. — Komarnicki Bol., z Łosiowa. — Flondor Jaroki, z Ilnicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 3. stycznia.

Hr. Siemiński Wilhelm, do Stryja. — Hr. Dzieduszycki Miecz., do Zborowa. — Br. Brunicki Alb., do Stryja. — PP. Dobrzański Jul., do Milatyna. — Stecher de Sebenitz Jan, c. k. sekretarz namiestn., do Żółkwi. — Strzelecki Jan, do Kukizowa. — Wopaterny, c. k. pułkownik, do Złoczowa.

Dnia 4. stycznia.

Hr. Stadnicki, do Przemyśla. — PP. Wysocki Baz., ces. ros. kapitan i Cywiński Jedrzej, do Dembicy. — Wasilewski Teofil, do Rzeszowa. — Starzyński Stan., do Derewni. — Skrzyszewski Michał, do Bełzca. — Wiktor Tad., do Szczerca. — Warzecha, c. k. kapitan i Dr. Błotnicki Lud., adwokat kraj., do Złoczowa. — Jędrzejowicz Kaz., do Czapel.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

dnia 2. stycznia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6. god. zrana	326.15	+ 1.1°	83 7	połud.-zach. mier.	pochmurno
2. god. popoł.	326 22	+ 2.5°	85 2	„ sł.	„
10.god. wiecz.	325 87	+ 1 2°	86.1	„ „	pogoda

T E A T R.

Dziś: Komedya polska: „**Fałszywy wielki ton**,“ czyli: „**Sposób poprawienia mężów.**“

Dnia 3. stycznia 1857 r. wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym lwowskim następujące pięć liczb:

53. 20. 7. 63. 44.

Przyszłe ciągnienia nastąpią dnia 17. i 28. stycznia 1857 r.

KRONIKA.

Siódma lista składek z wykupna kart uwalniających od powinszowań nowego Roku:

Złożyli: PP. wyżsi radzcy finansowi: Karol Eminger 3r.; Dr. Malinkowski 2r.; radzcy finansowi: Oliwa 1r.; Lichtner 1r.; Roder 1r.; Drak 1r.; Dötz 1r.; pp. sekretarze finansowi: Rudolf 1r.; Pawłowski 1r.; pp. Nawratil, c. k. radzca kameralny 1r.; hr. Cavriani, c. k. radzca namiestnictwa 2r.; Hofmann, c. k. radzca gubernialny 1r.; Ludwik Veltzé, c. k. dyrektor poczt 2r.; Szczepkowski, c. k. adjunkt pocztowy 1r.; Hochleitner, c. k. komisarz pocztowy 1r.; Tomaszewski, c. k. administrator pocztowy 1r.; Miskiewicz 40k.; Kobsin 40k.; Lachowicz 40k.; Astleitner 20k.; Kornetzky 20k.; Lerch 20k.; Semenowicz 20k.; Lewicki 20k.; Hrdliczka 20k.; Dworski 20k.; Kasperski 20k.; Berka 1r.; Aniołowicz, c. k. major 1r.; Schüttler, c. k. kapitan 30k.; Schäffer, c. k. porucznik 20k.; Łukasz Strassak 2r.; profesor Małecki 3r.; Schubuth, kupiec 2r.; Köhler 1r.; A. Wilczyński 1r.; Emil baron Schotten 1r.; Dr. Orzechowicz 2r.; profesor Wolfeil 1r.; Smutny 1r.; Wang 1r.; Müller 1r.; Buschak 1r.; Napadiewicz 1r.; Osias Nierenstein 5r.; Barrach Rappaport 1r.; Ignacy Leśniewicz 1r.; Kukalski 1r.; baron Moszyński 1r.; Kuhn 2r.; Podlewski 1r.; Kosma 1r.; Schnürich 1r.; Breicha inżynier 1r.; Dąmbski 1r.; F. M. Dubs 1r.; Baczyński 1r.; Sopuch 1r.; Burzyński 1r.; N. N. 2r.; N. N. 2r.; N. N. 1r.; N. N. 2r.; Czak 30k.; Wieden 30k.; Hebling 20k.; Rozsa 20k.; Edward Mende 20k.; Rzehatschek 1r.; Bauer 10k.; Rakay 10k.; Gatter 10k.; Pecher 10k.; Matke 20k.; Birner 10k.; Schrammel 30k.; Dr. Beiser 10k.; Jan Bortnik 20k.; Kübel 10k.; Necheles 20k.; Roth 40k.; Zafigurski 10k.; Rużycki 10k.; Zatto 20k.; Alscher 12k.; Zielkiewicz 12k.; Teiller 30k.; Siegel 3k.; Plechowski 20k.; Wagner 30k.; Gruhl 20k.; Dr. Slama 30k.; N. N. 30k.; Voigt 20k.; Chitry 30k.; Schwarz 10k.; Bodyński 20k.; D. 20k.; Schneider 20k.; Mrazek 20k.; Kollarz 20k.; Schneider 20k.; Nikorowicz 12k.; Winnicki 10k.; N. N. 10k.; Dzierzyński 30k.; Jo. Schmidt 30k.; pani Schmidt 1r.; Marya Lewicka 2r.; Witzing 1r.; Czaykowska 2r.; Bakowska 1r.; Sulkowska 30k.; Emilia Złobitzka 30k.; Schmiedt 20k.; Cyrańska 10k.; Wyk 20k. — Razem 79r.9k. m. k. Do tego suma poprzedzających składek 444r.15k. — Ogółem 523r.24k. m. k.

— Z Turynu piszą z 21. z. m.: Na początku roku 1856 odkrył emigrant rzymski dr. Masi w posiadłości swej pod Castiglione na pogórzu Riviera di Levante pokłady rudy miedzianej. Obfitość jej była widoczna, a dokopawszy się do głębokości 40—50 metrów, okazało się, że pokłady te są nadzwyczaj bogate. Dr. Masi odprzedał już te kopalnie bankowi szwajcarskiemu w Genewie za 5 milionów franków, i zawarł już podobno umowę w tym względzie z dyrektorem tego banku p. Jakóbem Fazy.

— W Woolwich przedsiębrano nowe próby dla doświadczenia siły strzałów działowych na żelazo kute. Strzelano do ściany 12 stóp długiej, 14 stóp szerokiej, ustawionej z grubych, 20calowych i dobrze powiązanych ze sobą balków na kształt zrębu okrętowego, i wszystko to pokryto czterma kutemi blachami żelaznemi, każda po 4 cali grubości. Ścianę nachylono pod kątem 8miu stopni. Dano 24 wystrzałów z dział 68funtowych z nabojem 16 funtów prochu i kulami po części lanemi, częścią zaś kutemi, z odległości 600 i 400 jardów (1800 i 1200 stóp). Trafiło kul 21; z tych 9 kutych całkiem się spłaszczyło, lane popękały, a tylko jedna przebiła okucie żelazne i zastrzęgła w drzewie.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.